نومر ۲۲ ذوالقعده ۲۷ سنه ۱۳۲۳ دوشنبه ۱۹۰۶ سنه غنوار ۹ صحیفه ۱

قزان مخبری ۱۳۲۳

غزته بهاسی

	بر یللق	آلتی آیلق	۳ آیلق	بر آیلق
	صوم تین	صوم تین	صوم تین	صوم تین
چیتکه	۵ «	۲ ۵۰	۱ ۳۰	« ۴۵
شهرگه	۴ «	۲ «	۱ «	« ۴۰
چیت مملکتکه	۷ «	۳ ۵۰	« «	« «

آدرس آلماشدرو ۲۵ تین

علان اوچون برنچی بیتك پیتیت سطرندن ۱۰ تین آقتق بیتده ۵ تین آلنور .

اخطار .

غزته‌نڭ مسلکنه موافق هر تورلی تحریرات طبع اوچون قبول ایدیلور .

غزته‌گه باصوله‌چق مقاله‌لرنی اوزگارتورگه اداره اختیارلیدر .

باصلمغان تحریرات کیرو بیارلماس .

اداره خانه ، ایرته‌گی ۹ دن کیچ ۸ گه قدر آچق . یازو بوله‌سی سویله‌شور اوچون ۱ دن ۳ گه قدرگنه آچقدر .

АДРЕСЪ : КАЗАНЬ, РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТЫ, „КАЗАНСКІЙ ВѢСТНИКЪ“. НОМЕРА „БОЛГАРЪ“ № 8

تیلیفون نومر ۷۴۸ نچی

بر نسخه‌سی ۵ تین دوشنبه ـ چهارشنبه ـ جمعه کونلرنی چغادر . بر نسخه‌سی ۵ تین

قرائتخانه

بر ملتنڭ ترقیسی اوچون لازم بولغان نرسه‌لرنڭ برنچیسی مکتب ومدرسه‌لر، ایکنچیسی‌ده قرائتخانه‌در . مکتب ومدرسه‌لر یاش آدملرنی امیلك‌دن قوتقاروب علم ومعرفت یولنه باصدرسه‌ده آدم بالاسینڭ مکتب ومدرسه‌لردن فایدالانمق زمانی محدود (چیکلی) بولغانلقدن انسانلر اوچون لازم بولغان علم ومعرفتڭ هرقایوسن مکتب ومدرسه‌لرده تحصیل ایدوب بترمك البته ممکن توگلدر . مکتب ومدرسه کوروب امیلکدن قوتلغان هر برآدم، یاش وقارت، بای وفقیر، ملا وموژیك هر قایوسی، هر وقتده قرائت خانه‌ده علم آلور. فقط قرائتخانه شوندن فایدلانوی مطلوب بولغان قوم وجماعتنڭ حالنه موافق بولورغه کیراك .

قرائتخانه شوندایـن بر بنادرکه آنده ادبی، علمی، دینی هر تورلی کتابلر غزیته ورساله‌لر بولور . هر کمگه کروب اوقورغه رخصت بولور . قرائت خانه بولغان محله‌ده هر تورلی معیشت صاحبلری اشدن بوشانغان ساعتلرینی خصوصا جمعه وبیرام کونلرینی اورام‌لرده چوبوك چاینااب صراخانه وچایخانه‌لرده آقچه اسراف ایدوب، یا که آولاق اویلرده قارطه وشطرنج کبی اوطوش اوینلر اویناب اوزدرمق مجبوریتندن قوتلورلر . قرائتخانه‌گه کروب اوقومق ومطالعه برله مشغول بولورلر . الحاصل قرائتخانه عمرلك مکتبدر . پیغمبرمز علیه الصلاة والسلامنڭ «بیشکدن لحدکه قدر علم طلب ایتگز» دیگان امرین طوتمق اوچون ایڭ برنچی یول قرائتخانه آچمقدر .

مکتب ومدرسه‌لرده نی قدر علم تحصیل ایتسه‌لرده صوڭره‌سنده مطالعه برله مشغول بولماغان کشیلر اوقوب بلگان فنلرین اونوطوب کوندن کون عوام طبیعتی برله طبیعتلانه‌لر . مدرسه تحصیلی اوقوب یازو درجه‌سنده گنه قالغان یکتلر صوڭره‌دن قلم، کتاب طوتماز بولسه‌لر برنیچه یل اوزغاچ یازوده یازه آلماسلق برحالگه توشه‌لر .

مکتبده اوقووی بیك آز بولغان حالده صوڭره‌دن طرشو برله محررلر آراسینه کرگان کشیلرده بولادر . بر آدم نی قدر طرش بولسه‌ده ، ونی قدر علمگه مبتلی بولسه‌ده قرائتخانه بولماغان یرده مطلوبنه ایریشه آلمیدر چونکه باصلغان برکتابنی ، چققان بر غزیته‌نی آلوب اوقو زور بایلقغه توقف قیلادر .

اول‌ده بیك آز کشیلرده گنه بولادر . قرائتخانه آچمق اوچون زور بایلق کیره‌ك بولمیدر باری جماعتنڭ اتفاقی لازم بولادر . کوب توکورسه کول بولا دیلر .

قوم وجماعتده اتفاق وبرلك بولوب مطالعه جمعیتی آچلسه شول جمعیتنڭ قوتنه کوره قرائتخانه آچمق ممکندر .

اسلام تاریخندن خبردار کشیلرکه معلومدرکه ایسکی زمانلرده مسلمانلر قایده بر مسجد بر مکتب بنا ایتسه‌لر یاننده برده کتبخانه بنا ایدرلر ایدی اول وقتلرده مطبعه‌لر یوق ایدی کتابلر هرقایسی قول برله یازلا ایدی برکتاب یازمق اوچون کوب وقت لازم بولغانلقدن کتابلر بیك قیمت ایدی . برکتبخانه برقرائتخانه آچمق اوچون برنیچه یل طرشوب کوب آقچه‌لر طوتمق لازم بولا ایدی . شولایده بولسه اسلافمز برده یالقماغانلر اندلسده ، استانبولده مصرده ترکستانده بیك کوب کتبخانه‌لر آچقانلر . بوزمانده کتبخانه قرائتخانه آچو برنرسه توگل . هرتورلی کتابلر غزیته‌لر حاضر قول برله یازلغان اثرلرگه قاراغانده بیك اوچسز صاتلادر آزغنه همت وآقچه لازم . شول ایکی نرسه بولسه قرائتخانه‌ده بولادر .

مونا سزگه بر عبرت : آلا بوغا کچکنه‌گنه برشهردر ، باری بر محله مسلمان بار . شونده بولغان یاشلر اوز آرا اتفاق ایدوب قرائتخانه آچارغه قرار بیرگانلر ، بایلری هم یاشلرنڭ شول فکرندن بیك راضی بولوب آقچه بیره‌چك بولغانلر . حاضرگه قرائتخانه مکتبنڭ بر بولمه‌سنده بولاچق ، شول کونلرده آچلاچاقدر .

بوندن اوچ یل اوّل احمد بای حسینف جنابلری مکتب بناسنه آقچه ، معلمگه وظیفه بیروب مکتب آچدرغانچه آلابوغاده بالالار اوقوتورغه مکتب اسمنی بیررلك بربنا یوق ایدی . اوچ یل اچنده نی قدر آلماشنوبولدی . حاضرده مکتب ومعلمنی اوزلری اداره ایدوب قرائتخانه آچارغه‌ده موفق بولدیلر . همت بولسه هر اش بولادر . همت کیراك برادرلر همت ! همت بولسه هر اش بولا . « حارث فیض زاده »

قارغه آوز آچار . لاچین آلوب قاچار . . .

قزان ۹ نچی غنوار

روسیه‌نڭ اوشبو اوچ سنه‌دن بیرلی بولغان حالینه عبرت ایله قاراساق . کوز کورمگان ، قولاق ایشتمگان ، بز توگل بتون آوروپالیلرنڭ فکرلرینه کروب چقماغان حاللرنی ، شادلق ایله برگه آرالاشقان قورقنچلی واقعه‌لرنی کوره‌مز . اوزمزنڭ غزیته‌لرگه بولسون اجنبی غزیته‌لرگه بولسون کوزنی صالساق مطلقا ایکی صحفه بزنڭ روسیه‌نڭ حال حاضره‌سی ودور انقلابی واختلاللری ایله تزیین ایدلدگی کورمزگه توشوب بزنی راحتسز ایله‌در .

دیمك روسیه‌نڭ اوچ سنه‌لك تاریخی واقعه‌لری بتون دنیا غزیته‌لرینه سرمایه اولوب ، زور عبرتلرگه سبب اولدی .

حکومتده نی قدر قوّت ، واهالیده نی قدر قدرت بارلغی بلندی . نچه عصرلر پرده‌لنگان فکرلر ، واسرار خفیه‌لر ، بزگه ظاهری زنت ایله آلتون کبی کورستلگان باقرلر ، نچوك بولسه شولای ظاهر اولدی .

کل آستنده یاتقان کچکنه اوتلی کومردن ، بتون روسیه‌نڭ آستنی اوسکی کیترلك یالقنلی اوتلر چقدی . یالکز روسیه اهالیسینه دگل بتون جهانغه عبرت درسی اولوب ، ایـك مدنیتسز خلقلرغه‌ده تأثیر ایتدی . مونداى واقعه‌لردن بیك زور فائده‌لانورغه ممکن ایکانن هر کشی بلسه‌ده ، بونڭ کبی وقتده ، ایڭ کوب فائده آلغان ، فائده‌لانورغه بلگان ، اوّلدن کوزون آچقان ، معارف باصقچینه بزدن مقدّمراك آیاق باصقان ملتلر اوله‌چقدر . چونکه بز اویلاغان نرسه‌لرنی آلار اشلاب ، بز قابارغه تله‌گان نعمتنی آلار تشلاب قویه‌چقدر . آتالرمزنڭ (قارغه آوز آچار ، لاچین آلوب قاچار) دیگان مقاللری بزگه بیك توغری کیله‌در .

دنیا کورگان معارفلی ملتلرنڭ حالی لاچین کبی ، بزنڭ حالمز قارغه کبی بولووندا شبهه یوقدر ، معارف نوری ایله زیننلنگان ملتلر ، هرجهتدن فائده آلاچغی ، بزلر اوّلگی یالقاولق ثمره‌سی ، جاهللك جزاسی اوله‌رق فائده‌دن بوش وباشقه‌لردن آرتقه قالاچغی اوشبو کونده ظاهر بوله باشلادی دگل ظاهر بولدی . میزانمزنڭ جاهللك یاغی باصنقی بولغان اوچون میلیون تاتاردن بارمقلر عددنچه‌گنه ضیالی افندیلر بارمی ؟ یوقمی ؟ اما باشقه ملتلرنڭ هر ملك اهالیسی اوچون بوقدر ضیالیلری باردر بو وقتقه قدری علم ، هنر حرام دیب تورغان بولساقده ، اوشبو کونده فرض ایکاننی بلدك وقت اوزدی «تاتارلرنڭ عقلی توشدن صوڭ» نه قدری توغری سوز ایمش ! . موندن

۲۰ سنه مقدم علم ، ومعارفکه اجتهاد ایدوب ۲۰ نچی عصر رجالینڭ حرکتی ایله حرکتلنساك بوکونده امید ایتمگان شادلقلر بزنڭ قولغه کررگه حاضرگنه تورر بلکه کرر ایدی . اوشبو کونده قولمزغه کررگه حاضرگنه تورسه‌ده ، شول یولده اجتهاد ایتـه تورغان یعنـی اجتهاد ایته بلگان کشیلرمزنڭ آزلغی مانع بوله . یورغانمز قسقه باشقه تارتساق آیاقغه یوق . آیاقغه تارتساق باشقه یوق .

معلومباتی بولماغـان کشی ، ملتنڭ احتیاجنی بلماس ، نی اشلرگه ونچوك حرکت ایدارگه ، ونی یول ایله بارر‌غه ، کیره‌ك ایکاننی بلو ، وبلورگه اجتهاد ایتو توگل ، بلگان وشول یولده جانن مالن فدا ایتکان افندیلرمزگه اطالهٔ لسان ایتمکدن تارتنمازلر ، طاوش چغاروب فایده اورنینه ضررلر کیتررلر .

مونداى محشر کونی کبی غلبه‌لی . وقورقنچلی وقتلرده ملتی اوچون بتون راحتنی فدا ایتوب ، آرسلانلر کبی کوکراك بیروب زور حربگه کرگان حرمتلو افندیلرمزگه بز نی قدر تشکر ایتساکده آزدر آلارغه تیوشلی چن تشکرنی نامرلرینه یادکار اوله‌رق مؤسسات مدنیه وعلمیه ، ودار الفنونلر بنـا ایدوب اسملرنی جبهه‌سینه یازوب ، بعده هیکللر قویوب کیلاچکده‌گی ملت بالالری ایفا ایداچکدر .

خیر الحمد لله آز بولساده ، هر یرده مسلمانلرنڭ جمعیه‌لری بولوب کیره‌کلی نرسه‌لرنی مذاکره ایدوب ، تیزراك بر یول ایله باررغه اجتهاد ایتولری ، کتبخانه‌لر ، جمعیهٔ خیریه‌لر آچولری ایکی اوچ آی اچنده یدی سکز تورلی غزیته ، ایکی اوچ ژورنالنڭ نشرینه باشلانووی بزم تاتارنڭ استقبالی اوچون خیرلی فال اوله بلور ، تاتارلرنڭ محب علم ایکانی بر قدر میدانغه چقدی . بونگا چاقلی بوشقه اوتکان عمرمز صدقه‌دن کتسون ؛ موندن صوڭ اجتهاد ایدرساك حالمز انشاءالله اصلاح اولنور . . .

معارف کتبخانه‌سی

سنهٔ تأسیس ۱۹۰۱ کتابچیلرغه بیوك اکرام

صاتولا باشلادی :

آثار داغستان ـ کافکازیه‌نڭ مکمل تاریخی

۲۵۵ صحیفه‌دن عبارت اولوب یخشی کاغذگه باصلغانی ۱ صوم ، پوچطه ایله ۱ صوم ۲۵ تین

کمگه تیوش (حکایه) ۳ تین پوچطه ایله ۵ تین

ایکی طوغان ـ تکبرلك جزاسی ۵ تین پوچطه ایله ۷ تین

اوچ صومغه‌قدر پوچطه مارکه‌سی مقبولدر ، اسامی کتب مجاناً کوندریلور

Адресъ: Казань. Т-во КАМАЛЮТДИНОВЪ и К°.

مسلمانلر ایچون ینکا نومرلر " بلعار ,,

قزانده پچن بازار پلوشچتنده یخشی آش هم چای خانه ، ایلکتریچسکی لامپالار ، ایرلر هم خاتونلارغه باشقه باشقه جلی بدرفلر ، هر طرفقه ترامؤای ، شهر کتب خانه‌سنڭ مسلمانلرغه مخصوص شعبه‌سی . تیلفون نومره‌سی ۷۴۸ تلیغرام اوچون آدرس : « Казань. Болгаръ »

مسلمان دوقتر میرزا اسکندر قوتلیبایف آورولارنی قبول ایته‌در . هر کون ایرته ۸-۹ غه‌چه کیچ ۵-۶ غه‌چه آدرس پله‌تن اورامی (ایکاترینینسکی) منهاج یماشف یورتنده .

ایمپیراطر ویلهلم هم اسلام

مصرنڭ مشهور مصطفی کامل پاشا «ایمپیراطر ۋیلهیلم هم اسلام» دیب بیرلین غزینه‌لرنده برنیچه مقاله‌لر یازدی . ایسابلب قاراساق کامل پاشانڭ سوزلرینه قولاق صالرلق ؛ کامل افندینڭ سوزینه قاراغانده بتون یاۋروپا اهالیسی مسلمانلر برلن بیك دوست بولورغه تیوش . شولای بولماغانده بتون یاۋروپا بر وقتده آنگلیا قولینه تشووی ممکن بولوب چغادر . حاضرده گیرمانیه ایمپیراطری بر تورکلرگه‌گنه یخشیلق کورساتوب بارچه مسلمانلرنی اوزیاغینه آودارادی ؛ بلکم کیله‌چکده یقین زمانلرده بو ایمپیراطرنڭ مسلمانلرغه یخشی بولغانلقدان کوب نتیجه‌لر چغار .

آنگلیا ، مسلمانلارنی اوزینه قاراتور اوچون اورغان یلداغنه غربستانده بر زور شیخنی قوتورتوب ترکدان باش طارتدرماقچی بولوب قان توکترگی . اما بو اشی اوزینه ضرر بولوب

چقدی حتی آنگلیانك هندده‌گی اوز مسلمانلری آنگلیه‌غه دشمان بولدیلار. یاوروپا دولتلرینك قول آستونده نیقدر مسلمان اوز پادشاهلارینه اطاعت قیلسه‌لارده؛ جمیعسی تورکنی یارا‌طالار. اگرچه گیرمانیه‌نك خلقی، کوپیسلری بر طامچی قان توکمیچه مسلمان یرلرن فتح ایتکان شیکللی ایتوب بو جیرلرنك بارچه واردات‌لرن اوز قول‌لارینه توشردیلر.

بزنك یاوروپاده دوستلقنی، بر فائده کورسه‌توب اثبات ایتونی صوریلار اما ترکیه‌ده هم باشقه مسلمان یرلرنده قوری سوزگه‌ده اوشانالار.

بز اوزبز نیمچ لرنك مسلمان‌لرنی یاراتقانلرینه اوشانوب بته آلمیبز. چونکه یاپون صوغشی باشنده «صاری قورقنچ» دیگان سوزنی گیرمانیه ایمپیرا‌طری چغاردی. یعنی بر وقتده صاری خلق یاؤروپاغه هجوم قیلور دیدی. صاری خلق‌غه طاطار، ترك، یاپون قطای، هند خلقی بارچه‌سی کیره‌لر. هم نیمچ لرنکده اوز قول آستونداغی بولغان چیت خلق‌لرنی اذا قیلغانلری بزگه معلومدر. آزیا خلق‌لری همه‌سی توچی‌تل‌گه اشانالر اما یاؤروپاخلقی، نی قدر تملی تل بلان سویله‌ساگده بر نتیجه کورساتماینچه اشانمی لر. آلار برسون برسی آلدالاب اویرانگانلر.

شوکار کوره کامل پاشا نی قدر «عاقل هم کامل» بولسه ده بو توغریده یاگلشه تورغاندر دیب گمان قیله‌بز.

شعـــــر

قارتلار آغرندان یاشلرگه خطاب:

آی های جهان حاللری
اوتوب توره یل لاری
شولای ایتوب اوتوب کیته
بو بنده‌نك حاللری
یاش یکت‌لر بار نکز!
اشنی قولغه آلونکز!
سز قهرمان کنجلرگه
بز منتظر باریمز
ایندی بزنی اویلانکز
زنهار چیتکه قویمانکز!
بزلر مسکین بزلر مجبور
بزنی بولای جویمانکز!
سزلر ملت بلبلی
سزگه باقغان هر بری
کوزدن یاشلر آقغانده
قزغانمادی «اول» بزی!!!
اتفاقنی آلونکز
بزنی یولغه صالنکز!
ای یکت‌لر سزنك اوچون
قربان بولسون یانمز
نیشلی آدم بالاسی
شاولی هر بر قالاسی
دوا صوری هر قایوسی
بیك آغرغه یاراسی
کنجلر سز بلدنکز
حرلك الم ایلدگز
امالنکز حاصل اولسون
سز خلققه کیلدنکز
غملی ایدك یغلادق
تار صولولار صولادق
شول وقتده شفقت ایدر
هیچ بر بنده بولمادق
اوکسوز بالا بز ایدك
کوب قایغولار کوب کیدك
ربم الله قادر مولی
کمنی ایتدنك بزگه ایرك؟
بز بوکرایگان قارت بولدق
راحت وار دیب بلمدك
جایگی جیلاس کیچلرده
تاتلی اویقو کورمدك
نیشلاتمدی بزلری!...
تورلی آچی سوزلری
ایلمینکی پایدونوس
کوب سانجدی بزلری
یغلی ایدم تونلری
اویلی ایدم بونلری
جان بیرگانده ایتوب اولام
موندی مجبور کونلری
ای عزتلو دانالار!
یاش کنجلر! بالالار!
بزلر حسرت چیکدك آلار
بزنك اوچنی آلالار...
موگلی قارت.

٩نچی غنوار

بوکون ٩نچی غنوارکونی روسیه‌نك تاریخنده آطاقلی برکوندر. اوتکان یل اوشبو کوننی پتربورغده رابوچلار چغوب پادشاهغه عرضلارینی بیرمکچی بولغان ایدیلر. برنچی مرتبه روسیه خلقی آیرم آچق اوزلرینك کیراکلرینی بلدردیلر حریتنك کیراك‌ایکانی بوکوندن باشلاب همه روسیه قچقرا باشلادی. روسیه‌نك برباغندن برباغینه‌چه حریت دولقنلاری اوینی باشلادیلار. نیچه وقتلر تلسز تورغان خلق طاوشلارینی کوتروب حریتنی تلی باشلادیلار. ایندی شول کوندن بریل اوتدی بلارنك اشلری یوغالماینچه کوندن کون کوچلنه باردی حاضرده کامل حریتکه یاقنلاشب کیله‌مز البته برده برکون روسیه‌ده اسارت تمام بتوب حریت علمی کوترله‌چکنی امید ایتوب جانمز تنمز ایلان حریت اشنه‌بیرلوب حریت مناجاتلرینی ایته‌مز.

اوزمخابرمزدن

اورنبورغدن

٣١ دیکابر کیچ ساعت ٦ده نورعلی بای عبیدوللین یورطنده مجلس بولدی. مجلسده قزاندین کیلگان «جمعیت عمومیهٔ اسلامیه» توغرسنده تلیغرام‌نی اوقودیلر. مجلسده ملالر، سوداگرلر بارایدی. تلیغرام‌نی مسلمان جمعیتینك کامیسیاسینك رئیسی محمود افندی عثمانف اوقودی مونك صوڭنده کامیسیانك داکلا‌دینی بیردی. I) ١٢نچی غنوارده جمعیت عمومیهٔ اسلامیه‌گه اعضا صایلاو توغرسنده مجلس کوب سوزلردین صوڭ بر آوزدین قراربیره‌ی: «١٥نچی نویا‌برده‌گی مجلس قرارینه بناءً پیتربورغه جییلو اورنینه، قزانلرنك تلیغرامینه بناءً مسکاوگه ١٢نده غنوارنك جمعیت عمومیهٔ اسلامیه‌ده اورنبورغنك اشتراك ایتوی تییش» دیو اورنبورغدن بش اعضا صایلادیلر هم اورنبورغده جمعیت عمومیهٔ اسلامیه‌نك شعبه‌سنی آچارغه تییش کورلدی. اورنبورغ شهرندین صایلانغان اعضالر: ١) دملا زاهدالله کشایف، ٢) آلتون قارتوچی محمدذاکر رامییف، ٣) ترلك برله سودا ایتوچی کوپیس محمود حسینف، ٤) قزل مالچی کوپیس عبیدالله کمالوف، ٥) اورنبورغده مسلمانچه «وقت» غزیته‌سینك محرری محمد فاتح کریموف.

II) قارغالی شهرینك ١٥ مك کشیلی هم ٩ مسجدلی اولوینی اعتبارغه آلوب مجلس قرار بیردی: قارغالی شهری اورنبورغ اویازی بولسه‌ده اوزی آیرم اعضالر صایلاسون بو اشنی هم آیرم اش قیلسون دیو.

III) اورنبورغده جمعیت اشلرینه جییلورغه بریورط کیراکلگی سویلاشندی. تراکتیرلرده وخارچیؤنالرده جییلو اوگغایسز اولغانغه، مجلس اورنبورغنی گاستیننی دؤورسکی اورامده مسجدقارشنده (ایؤرت) یورطینی ٦ سنه‌گه اجاره‌گه آلورغه هم‌شول یورطنك آستنی اجاره‌گه بیروب اوستنده کتب خانه هم جمعیت اسلامیه زالی آچارغه وشول کتب خانه برله جمعیت اسلامیه زالی‌نك اوصطافی‌نك لایحه‌سنی «پرویکتی‌سنی» راسخودینه اسمینه‌لار یاصارغه چلینسکی ژزنوس برسنه‌گه ٥ صوم اولوب هر چلین‌نك اوزی برله هروقت‌ایکی چلین‌توگل‌کشی آلوب کرگه حقی بولور دیو اسلام جمعیت کامیسیاسنه تابشروب قرار بیردی. اوشبو جمعیت اسلامیه زالنده هم چاینی بوفیتده اولاچاق.

IV) مجلس ده اسلام کامیسیاسینك راسخودینه هم کیلاچکده‌ده اوشبو جمعیت اسلامیه زالی‌نی آلورغه وآچارغه آقچه کیراکلگی سویلاشندی. برنچه مینوتلر اچنده مجلس آقچه بواورنغه بیرونی تییش تابونی بلگرتوب یازوکاغذنده ٦٠٠٤ صوم آقچه جیولدی. بوآقچه کملردین نه قدرلی ایکانینی نصیب بولسه وقتنده یازارمزلر. همتلو بایمز محمود حسینف جنابلری بوآقچه‌نك آزلغنی بلگرتوب مجلسکه ایتدی: بواورنغه بیرو تییش هم کوبراك جیوب اشنی ضورراقدین آچارغه تییشده کون صاین آقچه جییو اوگغایسزلغینی بلگرتوب مجلسدین کاغذنی آلوب صیفرلرنی آرتدررغه اوتندی وبعد بار جماعتدین جییلغان قدر اوزندین بیرمك اولوب وعده قیلدی. مجلس بر آوزدین محمود حسینف‌گه کاغذنی بیروب هر کم نك درجه‌سینه کوره کاغذده‌گی صومانی آرتدررغه اوتندی. محمودافندی صیفر‌لرنی هر کمگه درجه‌سینه قاراب وهمتلکینه قاراب آرتدردی جماعت راضی اولوب ایتدی: بواورنغه‌ده بیرمگاچ قایده بیررمز؟ دیو. وبعد حسابلادیلر جماعتدن ٣٦مك صوم آقچه جییلدی. محمود بای حسینف اوشبو جمعیتدین جییلغان قدر اوزندن هم بیرماکچی اولوب وعده قیلدی.

محمود بای حسینف اوّلده اولغان وعده‌سینه بناء جمعیت‌گه اعلان قیلوب سویندردی: «اون سنه‌لر مقدم بز اورنبو‌غده نیچه کشی جییلوب اوچریدیتل بولوب قول‌قویوب آرامزدین محمود افندی عثمانف‌نی اوپالناموچین قیلوب داخلیه مینیسترندین اورنبورغده جمعیت خیریهٔ اسلامیه آچارغه اش یورتکان ایدك. اوچ سنه ایندی بوتوغرده بزگه آنکاز کیلدی باشقه مذهب ودینلر برله برگه‌گنه آچارغه شرط قیلدیلر. موندین صوڭ بز اوزمزنك گوبیرناتور باراباش‌دین

متفرقــــه

غزیته‌نك ایك مهم خدمتلرندن برسی اشچیلرنك حالین اصلاحگه طرشو بولغانلقدن «قزان مخبری» وقتی ایلان هر یرده‌گی مسلمان اشچیلرینك تورمشلرندن بحث ایدار. باشقه‌لرنی قیاس ایدارگه مبدأ اولاراق اورنبورغدن عبدالرقیب افندینك ترجمه ایدوب اداره‌مزه کوندردیکی توباندگی مقاله‌نی درج ایلدك. ق. م.

باکو مسلمان اشچیلرینك احوالی

حاضرگی زمانده هر برده، اشچیلرنك حالن تفتیش قیلوب آلارنك معیشتلرن یاخشیلاو وجیگلایتو حقنده کوب نرسه‌لر یازلماقده اولدقدن بنده باکو عمله‌سینك خصوصا مسلمانلرینك حالن بیان قیلاچاغم. آتیده ذکر قیلناچقلردن باکو مسلمان عمله‌سینك حالی غایت آغر ایدیکی ثابت اولاچقدر.

مین مونده، مسلمان اشچیلرینك کامل فقیرلکده وجبرده توردقلرین، اجمالا بیان قیله‌چاغم.

اوّل اشچیلرنك تورا تورغان یورطلرندن باشلایاچاغز. تصور قیلوگز: بله‌کایگنه تبه‌نك بر بوله، غایت بله‌کای ترزه‌لر. شول بوله‌ده ١٠-١١. آدم تورمقده شوندوق آش‌پشرله، کر یووله، تمام بوزوق هوا حتی بوولب اولارگه ممکن. مسلمان اشچیلری کونینه ١٣-١٤ ساعت اشلادکدن: اشدن قایتقاچده برار نرسه آشیده یاتا، طاڭ ایله‌توروب اشکه کیتاراك کونی بویی کیراسین مازوت ایچنده یوزوب یوریدر.

بیچاره اشچی کونینه ١٣-١٤ ساعت اشلادکی حالده آنچق ٦٠-٧٠ تین آلا، استراحت اصلا یوق، کوڭل آچاچق شی یوق حتی عبادتخانه بیله یوقدر. بولارغنه یتمازسه بیچاره اشچیلر صروکدن طش اش اشلامگه مجبورلردر. چونکه فابریقانتلر یاللاغان وقتده صروکدن طش اش اشلاونی شرط قیلمقده‌درلر.

اگر مسلمان اشچی آورسه دوالانرغه بریرده یوق، شهرگه باروب اوزآقچه‌سینه دوالانورغه مجبوردر. گرچه اشچیلر اوچون مخصوص خسته خانه‌لر اولسه‌ده مسلمانلر اوچون بیك اوگغایسزدر. شول جهتدن مسلمانلر اوچون مخصوص خسته خانه‌لرنك آچلووی لازمدر. برکیساك ایکمك طابو اوچون عزیز وطنلرندن آیرلغان مسکین اشچیلرنك حالی شویله‌در. هیچ برغزیته‌ده بوگاقدر بو مسکینلرنك فقیرلکلری وجبرله‌نولری حقنده هیچ برنرسه یازلماوی بیك عجبدر. وحالانکه استاتیستیقا ایله عجملرنك ٪٢٢. لیزگینلرنك ٪١٤. تاتارلرنك ٪٦٠اولد‌یغی یعنی مسلمانلر بارعمله‌نك نصفی قدر اولدیغی مثبتدر. اوزلری گرچه نیقدر کوب ایسه‌لرده هیچ ضررسز یواش خلق اولوب شونك ایله برابر ایك بختسز هم مجبور خلقلردر، ایداشلری اولان أرمانلر هم گروزینلر اصلا قورقمی اشلرین طاشلاب تورمشلرن یاخشیلاو حقنده تورلی نرسه‌لر صوراغانده، مسلمانلر گویه حریت سعادتنی اصلا کیراکلری اولمغان کبك جهالت ظلمتده قاطمقده‌درلر وحالانکه حریت سعادتکه ایك محتاج اولغان خلق شونلردر. گرچه مارقس «رابوچیلرنك معیشتلرینك تبدلی اوز‌لرینك قوللری ایله اولورغه کیراك» دیه رك راست ایتمشسه‌ده، مسلمان اشچیلری اوّل نظره بوندن مستثنی کبك کورنالر، بو وقتقه قدر آلارغه نیندااین یولدن بارورغه لازم ایکانلکی کورسا‌تلمگان یعنی حرکته بر سبب بولمامشدر. آلار اوزلرینه نی کیراکلرن حاضرگه بیك آچیق بلمیلر.

اگر بز آلارنك معیشتن دخیده یاقینراق قاراساق: آلارنك اوستنده «بالا» کبك، مسلمان پرالیتاریلرین قولینه آلغان یوان مسلمان بایلاری ایله غیر ملت کاپیتالیستلری اولوب آلار اوزلرینك منفعتلری اوچون فقیرلرنك حتی سلامتلکلرن فدا قیلالر.

غایت آغرلق ایله دائما قورقواستنده اولارق برکیساك آزق طابقان بومسکین‌لرنك حالی حقیقتا قزغانچ، طاقت قیلور درجه‌ده دگلدر.

اوتمش ایون آینده، باکو مسلمان اشچیلری برنچی دفعه اولارق زاباستوفکا یاصاب اشلرین تاشلادیلار.

شول وقتده مین اوزمده شونده ایدم. رابوچیلرنك دیپوتاتلری ایله مکالمه‌دن صوڭ اشچیلرنك شونرسه‌لری صورادقلری معلوم اولدی: ١) اش‌ساعتلرن کیمتو. ٢) صروکدن طش هم تونگی اشلرنی بترو. ٣) مسجد بنا قیلو. ٤) حفظ صحت جهتین یاخشیلاو: اشچیلر اوچون مونچه، آورولر اوچون مخصوص خسته‌خانه‌لر بنا هم یورطلرده ؤینتیلاتسیه‌لر قویلسون. ٥) تیخنالوغیا فنن تاتار تلنده تحصیل قیلو اوچون برمکتب بنا قیلنسون. ٦) اشچیلر اوچون عمومی بریورط بناقیلنوب عمومی درسلر بیرلسون هم مسلمان دراما جمعیتی طرفندن تیاتر اوینلری اوینالسون (مسلمان دراما جمعیتی رضا اولمش)، کتب خانه قرائت خانه بنا قیلنسون. ٧) مسلمانلر اوچون مخصوص زیارت اوچون یر ویرلسون. ٨) اش حقی آرتدرلسون.

بو صوراولری تفتیش اوچون حاضر وفات اولغان کناز آخمیلاخوری، صوراوچیلرنك کوچلری ایله بایغان خونریز یوان‌بایلری هم‌ولایت قاضیسن یباردی. آنلر ایسه قوری وعده‌دن آرتق بارمی، اشچیلرنك صورادقلری همیشه یرینه کیترلدیکی یوقدر.

برآز وقتدن صوڭ اشچیلر نیفت صاحبلری ایله یاکیدن سویلاشو اوچون یاراتدقلری وتعظیم قیلدقلری مشهدی مصطفی افندینی یباردیلر. مشهدی مصطفی افندی دائما اصلا یاشرنماینچه اوزلرینك احتیاجاتن سویلاب خلق آراسنده معتبر سوکلی اولوب خلق‌نك بار امیدی شوگارده‌غنه ایدی. مشهدی مصطفی افندی برکون قالادن چیقمش ایدی..... شوندن صوڭ قایتمادی!

اشچیلر وکیلینك یوغالوی حقنده تورلی سوزلر اولسه‌ده ایك قریبی بودر: اویلاب قاراگز، بوگوزل آدمنك جانی شول نیفت بایلارندن باشقه کمگه کیراك اولور!

اشچیلر البته پالیتسادن وکیللرن طابب بیرونی استادیلر. لکن آوغستنك کوڭلسز وقوعاتی مسلمانلر اوستندن قورقنچ داوول کبك ایسوب باشقه

نارمالنی اوصتاف بوینچه جمعیت خیریه آچارغه اوتندك بزگه ینه آتكاز بولدی: «صدقه خیر بیراسكز كیلسه روس‌لر جمعیت خیریه‌لری بار شونلی بیررسز» دیو. بز حسینف‌لر بوجمعیت خیریه‌گه اوچمزدین یعنی غنی بای حسینف دین ۲۵ ملك احمد بای حسینف دین ۲۵ ملك صوم محمود بای‌حسینف‌دین ۲۵ملك صوم جمعسی ۷۵ملك صوم بیرگان ایدك هم شول آقچه بوكونده میندە وبعد اورنبورغ آغای أنی‌لری اوزلرندین ۲۵ملك صوم جیوب جمعسی ۱۰۰ ملك برله آچلاچق ایدی. ایندی ۱۷ نچی اوكتابر مانیفیستن‌-دان صوك میسیونیرلكنك اوّلگی قوّتی بتدی» دیدی موندین صوك نصیب بولسه بزنك خیر صدقه‌لرمزغه‌ده میسیونیرلر كاماناسی بولماس، شول جمعیت خیریهٔ اسلامیه‌نی آچارغه طرشیق محمود بایده صاقلانه تورغان ۷۵ملك صوم‌نی آلیق، وقتنده‌بیرمكچی بولوب نه‌قدرلی طرشسه‌ده آلا آلمادق، ایندی وقت یتدی آلیق هم جمعیت خیریه‌نیده آچیق.

— قارغالی‌لردین مسكاو عمومی جمعیت اسلامیه‌گه اعضابولوب باررغه صایلانمش ایسكانی بو كون مونده معلوم بولدی.

اورسكی شهری قالالارندین ایكنی اویازندین‌ایكینی جمعسی دورت اعضا صایلاغانلرندین خبر آلدق.

— اورنبورغسكی قرغز خلقی‌دان بركشی صایلانغانلقی هم بوكون معلوم بولدی‌ـ جرأكه حضرت‌نی صایلاغانلر.

۵ نچی غنوارده گرادسكوی تیاترده ضور سیاسی مجلس بولاچق دیو اورنبورغ اسلام كامیسیاسی اعلان قیلدی.

اورنبورغلی

مسئله‌لرنی اونتدرب اشچیلرنی دخیده باشلرینه كیلگان یگی بختسزلك توغرسنده اویلارغه مجبور قیلدی.

یوزلاب مكلاب اشچیلر هیچ نرسه‌سز قالوب، قانلی اوراملرده، آچلقدن صووقدن هر تورلی بلالرنی كوتاردیلر.

صوك نیچك، مسلمان اشچیلرینك قایغوسنده یوان بایلر یاردم قیلدیلرمی؟

خیر... كوب فقیرلر شمدی بووجدانسز خونریزلرنك اویالرین آچلقدن طاشلاب چیغوب كیتدیلر.

ایندی بونده قالغانلرغه نی‌قیلمق كرك؟ بلكه اشلر یكیدن باشلانور! لكن قانلی آوغست كونلری دخی‌واقع اولمایاچاغینه كم كفیل اولور؟: مینم اوزمنك فكرمچه مسلمان اشچیلرینك وكیلی اولان توپچیباشف جنابلرینك مالیه ناظری: كاكوۋسوفقه دیدكچه: اشچیلرنك جانن ومالن صاقلاو اوچون اوزلرندن كشیلر صایلاب دخیده حكومت طرفندن لازم قدر عسكر بیرلسون.

اگر بزم بایلرمز حاضرگی حریت وقتنده بر آز یاردم قیلشماسه‌لر اویات اولسون آلارغه! اگر اشلر تیز باشلانمی اوزاقغه تارتله‌چق ایسه اشچیلرگه ملطق، خنجر یارالارندن آغر اولاچقدر.

ممكن قدر تیز یاردم قیلو لازمدر.

مسلمان اشچی.

میزله یرمینكه‌سندن ۱ نچی غنوار

بوكون اویله‌دن صوك نارودنی آوداتوریاده مسلمانلرنك‌مشاوره مجلسی بولدی هرطرفدن یرمینكه‌گه كیلگان آدملرنك اوتنوی بوینچه میزله ملاسی چاقرغان ایدی.

مجلس ساعت ۳ ده باشلاب ٦ ده تمام بولدی. اسپراونیقغه یازلوب بیرلگان دورت تورلی اش حقنده ایكی ساعت مشاوره‌دن صوك ناظرلر مجلسینه تیلیغرام بیررگه قرار بیرلدی:

۱) روسیه‌ده بولغان مسلمانلر جمیع حقوقده روسلر برله مساوی بولسون.

۲) مسلمانلرغه روسچه اوقومجبوری بولماسون.

۳) دین ملت آیرماسینه قارامینچه خلقدن صایلانوب بارغان وكیللر مجلسی بولسون.

٤) صایلاو، عمومی، تیگز، طوغریدن طوغری، هرملت‌دن عدد نفوس ایله متناسبا، یاشرون طاوش بیروب بولسون.

ح. ف.

اوفا غوبیرناسندن

تیلغرام كوپیه‌سی:

ناظرلر مجلسی‌نك رئیسی غراف (ویتته)گه. اوشبونی پادشاه حضرتلرینه تقدیم ایتوكزنی عالی‌جنابنكزدن اوتنه‌مز.

بزبری اویازینك مسلمان‌اهالیسی اوزمزنك ملالرمز ایلان بوكون بورای آولنده ۲۰۰۰ كشی‌لب جیولب روسیه اوزرینه صلح هم‌طنچلق بیررگا هم‌سز ایمپراطور اعظم نیقالای آلیكساندر اوغلی حضرتلرینك سلامتلكی كوب یاشامكی اوچون الله عظیم الشأن‌گه دعالار صوگنده جناب عالیه‌لركزنك ۱۷ نچی اوكتابر هم ۳ نچی نویابر عالی مانیفستلاركز بلان خلققه حریت هم‌جینكللك‌لر بیرگانی ایچون سزرحیملی پادشاهمزگه بزنك چیكسز اطاعتمزنی هم تشكرلرمزنی تصدیق واقرار ایته‌مز. جانمز قلبمز ایلان مملكتمزده صلح بولغاننی قاعده‌لی محكم هم حقوقی ترتیب بولغاننی تلب تیزلكده غصودارستوننی دوما جیولاچاغنی هم اوشبو دوماده مسلمانلاردان مسلمان خلقی صانینه‌نسبتا مبعوثلار بولاچاقنی هم مسلمانلار صایلاغانده باشقه ملت‌لر قاتشماینچه مسلمانلر اوز آراغنه صایلاو حقوقی بیرله‌چكنی امید ایته‌بز. مسلمان اهالیسی‌نك هم ملالارینك وكالتی‌بلان بورای‌آولی‌نك ۵ نچی محله‌سینك آخوندی محمد حالم امیر اوغلی قولم قویدم.

مشروطیت عوامیه‌گه طابان

— ۱ —

تیمور یولندین، ۳ غنوار ۱۹۰٦

ذهنمده یالغش قالماغان‌بولسه، فرانسوزادیبلرندن اناطولی فرانس یازادر: «بریردن آیریلو كشیـنی بیك موكایته، چونكه كشی عمرینك بركیساگی كیمگانی كوره.. «چین‌بیت، قایانغنه آیریلوب كیتسه ایچ پوشا، یوقسزلق، آیریلق، غربت آچیلقلاری تامچی تامچی كوكلگه تاماباشلی، قرانغیلق باصوبده واغونده‌غی كرلی یاقتیلقلار، برسی برسی اوستنه اویولگان شاقشی ایزلر، كوب آغزلردن اورلگان زهرلی، صاصی‌توتونلر، هم‌كوبسی سوكمسز چهره‌لر آراسنده قالنغاچ، آناسندن‌؛اویندن‌یراق، یاپا یالغز، قارانغی وپریلی بر اورمان ایچنده آداشقان كچكنه بر بالانك عذابلی قورقوی شكللی یوركنی قصوچی

برموك روحی قایلی... كوبدن توگل اوزدریلغان یاقتی، یاش، كویلی، شطارتلی عمرایسكه توشه؛ بوخاطره، طاك قویاشی شكللی سوندیره تورغان توگل، آی یاقتیسی كبك یغلاطا تورغان بر ذوق بیروچی لوحه‌در...

سفرنك صوكی هروقت مجهول، حاضرگی طنچسز زمانه‌لارده بومجهول‌لكه بعض قاره نقطه‌لار آرتا توشه: كیم بلسون، كوبدن توگل مكلر برلن كشی قربانلری چالینغان، هریاغنده آرو آق قارلری، قزل قانلار برلن بچراتولغان گزرگاهمزدن صاولقده یوروب قایتمق ممكن بولاچقمی؟ حیاتنك تورلی ایلنچلر برلن یورگانی بوزمانده ایك توغری، ایك مشروع سیاستنك دخی الله نینداي كوتمگان اورنلارغه ایلتمیه‌جكن كم طنچلاندیره آلور؟ قارمالانوب یورولگان بویولسز هم قارانغی اورماندن چیغلاسی یریا بیك قویاشلی، یورطلری تازا ناراطدن یاكی‌غنه یاصالغان آرو، آق براول؛ یاكه‌جتی قاراـگغی بر هواده قاب‌قارا، قاتقان قاراگغیلق‌شكللی قارا بر طاش بنا... لكن مین بونلرنك همه‌سینه موكلی مهتابنی ترجیح ایته‌من!

*

خلق اشی! كشیلرنك نینداین یكل‌لك برلن بو آغر یوكنی آرقه‌لارینه‌آلولارینه بیك عجبلنه‌م. خیر، دنیاده هرنرسه‌گه اهمیت بیرماو، هر اشنی كچكنه كورو ایچون اوكای برچاره بار: اویلاماو، اگر اوی باشقه كیلسه قووب بیارو...

ایندی ایكنچی قات، عمرمده خلق‌اشنه قاتشام، وهر برقاتنده فقط شول اوكای چاره‌گه مراجعت‌قیلو برلن‌گنه. اگرده اویل باشلاصاق، خلق‌اشنه قاتشو توگل، قاتشوچیلارنی دخی طیارغه طرشورسك؛ لكن اوبلاصانك" دنیاده نی ایشلرگه ممكن؟ قایسی اشنك اوزگه، یاكه باشقه‌لارغه فائده‌لیلغن اثبات ایته آلورسك؟.. بلوچیلرعلمنی ثللهیچه‌گه بولگه‌لاب بتورگالر؛ بونلردن برسنده، علوم ریاضیه‌ده‌غنه تمام توغریلق، قطعیلك بار، دیلر: مثلا ایكی تاغیده ایكی دورت بولا؛ ایكی مرتبه ایكی دورت بولا، دیب ایتو یالغان توگل؛ آلایده بولسه، شوشی توغری سوزنی كشیگه سویلاوده، اوگره‌توده فقط‌فائده‌بولوچیلغنی دعوی قیلو دخی، كوب اویلانماسه‌غنه ممكن!..

ایندی علوم سیاسیه شكلی، علوم اجتماعیه شكللی علم آطنی اورلاغان، وهیچ بر قطعی‌اساس‌غه اوتورـ ماغان بیلگیلر برلن. شولای بخشی، بولای نچار، دیب نظریه قویوب، هم شول نظریه‌لار بوینچه بعض اشلرگه طوتونوبیگرداك‌باطرچیلق علوم سیاسیه واجتماـ عیه‌نی اوقو، اوگره‌نو قایا، آنلارنی دخیده ایشتمگان كشیلرنك سوز سویلاب، خلق ایپارتوب، خلق‌ایشی برلن یورولری توغرسنده ایتورگه سوزده طابا آلمیم ایندی... مونه شوشی قصقه‌غنه مطالعات بله، كوبمزنی سیاستدن خلق اشندن قاچوروغه یتشورلك بولسه‌ده، آرتغیده بار: بر دوختر خسته‌سنه یالغش دارو بیرسه، هم داروی برلن خسته‌نی اولترسه، بركشینك قاتلی وآنارغه تعلقلی برنیچه كشینك بختسزلگینك سببی بولا؛ بیك زور گناهغه كره؛ لكن خلق اشلرنده یالغش حركت ایتوده‌گی گناه ووبالغه‌قاراغانده بوبیك كچكنه. چونكه خلق اشنده بركشینك گنه‌توكل، یوزلر برلن كشیلرنك اولومنه، مكلر برلن، میلیونلار برلن كشیلرنك بختسزلگنه سبب بولوچیلق احتمال بار...

اوّلگی سوزیمه‌قایتام: اویلاماودن‌باشقه‌چاره‌تابلمی!

*

قزان ـ مسكاو تیمور یولی، بتون طبیعتده جاری دیب، بیلگیچیلریاغندن ایتولكان تكامل دعواسنك عكسنی اثبات ایتارگه یارارلق یاقن، ایك كوزگه كورینه تورغان، جانلی بربرهان،" هراشده تكامل بار دیگانلرچه همه نسته بارغان صاین یخشیلانا؛ بزنك‌یول، یل اوزغان‌صاین ناچارلانا!.. بش‌آتی یل اوّل سرعتی آرتق، استانسه‌لارده طرووی آز، ۋاغونلاری آروراق، یاكیراق ایدی." بونلار كیتكان صاین، كیری كیتدی. اوزغان یلغه قاراغانده برنیچه تورلی كیمچیلك تاغی آرتقان: هیچ بر جدی سبب بولماغان حالده، پویزد زویه قلعه‌سنده ٤، روزایفقه دالاسنده ۳ ساعت طوقتاب‌تورا؛ ۲۰، ۲۵ غرادس صوقده، ایدل‌بوزی‌بوینده، آچقده، جیل‌قارشیسنده، یولچیلرنی، ۲۰، ۳۰ مینوت كوتدوره‌لر، كچكنه بالالار طوكا، آقرا؛ قارتلار عجبلنه‌نه، یكتلر سوگنه، مینم كبك یالتودان‌غنه چقفانلار» قاتوب اویوشقان ایچون، جانسز كبك برنیده اشلی آلماینچه تیك تورا.. بر ره‌فورم (؟) تاغی بار: یولچیلرغه اسسی واغونلردن صوققه چقفانده، واكزال‌لارغه باروب‌یتكانچی، تمام صووق آلوب خسته بولا آلسونلار ایچون، پویزدنی ایشكدن ایكی یوز ساژینلاب یراققه توقتاتالار!..

*

پویزده ایكنچی كون؛ تمام‌زمانه‌غه موافق‌برصحنه: الله قایسی‌بر استانسه‌دن زورقورصاقلی، جیزتویمه‌لی،

اوقالی یقالی، برتوره كیره؛ آرقه‌سندن ایرطاشوچی موژیك. قزل شیشك‌بیتلی، بیوروقرات اشیگه‌قچقرا: ـ سین، احمق! آنده ایر قویالارمی، ملعون؟ اشچی ثلله نیدر ایتورگه تلی؛ چیناونیق آقره: ـ باق، اشدن چقفانغه!.. الده جواب بیرورگه جسارت قیلا بیت! حاضراوزگنی جیلكالاب‌بیرمن. یراقدن بر طاوش:

ـسوزده ایركنچیلك...

ایكنچی طاوش:

تیكز پراوالی‌غراژدانلر!..

ی. آ.

داخلی خبرلر

اورنلی میدالیه.

حشمتلو ایران شاهی مظفرالدین حضرتلری، رفیقمز اسماعیل بك غصپرنسكی جنابلرینه یوقارو درجه‌ده بویونلق «شیرخورشید» میدالیه‌سی احسان ایتمشدر.

*

جهالت، تعصب، ظلمغه محاربه‌ده ۲۵ یل قارشی تورغان كوكرك «شیر خورشید» نشانینه ایك موافق اورندر. عادتده رفیقلری اورنسز توشه تورغان بو میدالیه، نیچه میلیون تاتارلرنك كوزتكان اورنی ایك قدرلی كوكرك‌گه موفقیتی ایلان جدا تبریكه شایاندر.

ق. م.

غراف (ۋیتته) بو كونلرده آورصنوب تورا. خسته‌سینه سبب صوگغی اوچ آیده بیك كوب اش برلن شغللنویدر. شوكار كوره بو كونلرده ناظرلر مجلسلری بولمادی.

تیمریول‌ضررلاری هم‌مسكاو فتنه‌لری سبلی بولغان خرابه‌لری بارسی ۱۵۰ میلیون‌صوملق‌بولغان‌دیب حسابلاغانلار.

آنگلیاده روسیه ایلچیسی آنگلیانك خارجیه نظارتی آرقلی بانقه‌چی (روتشلد) دن روسیه‌ده‌غی ضرركورگان یۋریلر ایچون جیولغان آقچه‌لارنی روسیه‌گه یباورنی یواتوب توروره‌غه عذرایتكان. بونك سببی‌روسیه حكومتی بو آقچه‌لارنك روسیه‌ده نیچك صرف ایتله‌چكلرنی تفتیش ایته‌سی‌كیله ایمش شوندان صوك یۋریلرگه یاردم ایتو كامیتیتی بو نینداین اش دیب غراف (ۋیتته)دن صوراغاچ (ۋیتته) بواشده بر آز خطالق باردیب بو مسئله‌نی چیشارگه اوشاندرغان. امّا (دورناۋا) اوزینك شوشی كامیتیتكه انابتنی تصدیق ایتوب قایده صرف ایتله‌چگی تعیین ایتولمگان آقچه‌لار خصوصنده‌غنه تفتیش بولاچاق دیب جواب بیرگان.

ۋارشاوده دیكابر ٤ نده‌حربی اداره نظامینك ۱۲ نچی فصلینه بناً ۱۱ كشی‌نی اولم جزاسینه حكم ایتوب ملطق برلن آتوب اولتورگانلر، بولار آنارحیستلار ایكان بومبالاریاصاب تاشلی‌ورگانلر.

چار اویازی پورت یلغه آولنده بر كرستیان سوز هم اشاره‌برلن‌حقارت ایتكان ایچون اصتاناوای اوستندن شكایت نامه یازوب بیرگان.

سوداگارلر جمعیتی گراف (صولسكی) غه عرض نامه بیرگان. بو عرض نامه‌ده گصودارستوینی صاۋیط نظامنی یاكیدان‌آلشدررغه هم‌گصودارستوینی صاویطده سوداگارلردن ۱۲ كشی اورنینه ۳۰ كشی بولسون دیب صوراغانلر.

تجارت نظارتنده تیزلكده‌خارجی سودا شعبه‌سی (دیپارتامنت)یاصالاچاق. الك لوندونده تورغان مالیه

نظارتی‌نك وكیلی حاضر (پراویتلستوینی ۋیستنیك) غزیته‌سی‌نك محرری (تاتیشچف) شوشی شعبه‌نك ناظری بولاسی ایمش.

دیكابر ایچنده مسلمان كرجیلرنك چاقو دیگان یرده ۱۵۰۰ قدر كشیدن عبارت بر میتینغ‌لاری اوا‌ش(ساتسیال ـ فدهرالست)لاربرله اش‌كوچرگه قرار بیرمشلر ایمش.

بولور.... بولور....

غراف ۋیتته (اوزی‌نك بولمه‌سنده تلیغراملر اوقوب اولطرا)

همه‌كشیلر یوقلاب یاتقانده‌نیگه مینكا‌تلیغراملر كیلتره‌لر؟ لعنت توشكان اورن. آلار آنده بربرلرینی یاندرالار‌ـسین‌مونده شولارنی‌اوقب اولطر. بونینداي قباحت اش؟

ایكنچی ناظرـ عالیجناب‌افندم! آنده....

ۋیتته‌ـ بلام، بلام ایتوگز بولو ردیب.

ناظرـ لكن آلار...

ۋیتته(آچولانب) ایتام‌بیت بلام! بولور بولور.

ناظر یوق، آلار...

ۋیتته (بیگراكده آچولانب) طشكلا گزله، آچق ایتام ایچ، بلام بلام.

ناظر یوغالب كیته.

ۋیتته‌ـ عجب نینداین آكسز خلق! ینه باشقه برناظرـ آنده كیلدیلر....

ۋیتته‌ـ بولور، بولور!

ناظرـ(عجبلنب) نی‌نسته‌بولور؟ آلاركیلدیلر...

ۋیتته‌ـ ایتوگزـ بولور.

ناظرـ اما آلار ایته‌لر...

ۋیتته‌ـ سزده آلارغه ایتوگزـ بولور.

ناظرـ ایندی اگر آلار....

ۋیتته‌ـ (زور طاوش برله) ایشته سزمو؟ مین‌ایتام‌ـ بولور! ..

ناظرـ اوزگزگه معلوم ... (چغه)

ۋیتته‌ـ تلیغرام اوقیده چراین صته.

جیرلر نظارتینك باشلغی‌ـ جیر بیلاوچی‌لر كیلدی...

ۋیتته‌ـ ایتوگز بولور:

باشلق‌ـ آلار ایته‌لر...

ۋیتته‌ـ بلام، بلام، اشاندروب قویگز.

اوچنچی ناظرـ آنده كیلدیلر....

ۋیتته‌ـ بیك اشانوب البته بولور.

ناظرـ كرستیانلر....

ۋیتته‌ـ بلام‌بلام: جیركیراك. قبول‌ایتماینچه قایتاروب یبرمه‌گز ایتوگز بولور دیب.

ینه برناظرـ (آشغوب‌كره) ۋاشا.. ۋاشا..

ۋیتته‌ـ (یواتوب) بولور. بولور.

ناظر (آشغوب‌سوزلرنی‌تیز تیز ایته) آدۋاكاتلر آلار صوریلار...

ۋیتته‌ـ (كولمسراب) سوزده ایركنچیلك البته بولور.

ینه برناظرـ (اوق كبك آطلوب) نی‌ایتیك؟ دیپوطاتلر...

ۋیتته‌ـ اشاندرگز..

ناظرـ دورت دیپوطاتسیا: رابوچی‌لاردن، خاتونلار جمعیتندان، پوژارنیـلاردان (چورت‌چوراما) دان

ۋیتته‌ـ همه‌سینه‌ایتوگز! همه‌سی بولوردیب.

ناظرـ آلار صوریلار، كیچكترماینچه.

ۋیتته‌ـ آلای بولسه حكومتدن اعلام‌یازگز.

بیك یاش ناظرـ(شوكتلوگنه‌كرب) عالیجناب افندم! اونبر دیپوطاتسیا: براوی‌سیبریادان، ایكاوی كافكازدان، دورتاوی پولشادن...

ۋیتته‌ـ بیك بخشی‌ـ ایتوگز بولوردیب.

یاش ناظرـ آلار بیك عذرلب...

ۋیتته‌ـ طاغنده بخشیراق. هرایكی‌كون آرقلی حكومتدن اعلام یازگز.

بوكون فينا شهرندان غنشی پیرنسكی ثل كلوب صالہ باشلادی پیرام اچون كبير الك كشی لر رحیم اتسون لر

سینترالنی مانوفاکتورنی ماغازین قزانڭ پرالومنی اورامده اوز یورطنده هم شعبه‌لری اچترخانده
١ نچی ماغازینی کاناڤ بوینده ٢ نچی ماغازینی زور ایصاتده

عین‌الدین شرف‌الدین اوغلی مؤنف‌نڭ

ماغازین‌لرنده هر وقتده کیترتلب حاضرلنب هم صاتله تورغان مال‌لری : تریکالر ، دراب‌لر ، صوکنه‌لر پلوش‌لر ، حتفه جن ، ویفك ماتیریه‌لری ، صاتین ، تکان وسیتصه‌لر ، پینزنسکی هم یفك شل‌لر ، کولمك وکامظول‌لر اچون اوقه‌لر ، چاچاقلار هم اوقه چوقلر ، تره‌زه فرده‌لك تول‌لر یعنی کیسیه‌لر ، هر تورلی اسکاترلر هم اسکاترلك بلاطنه‌لر ، زیفیروی پلوشوی آتلاصنی آدیال‌لر هم یخشی مامق ایلان اوزمز صردرغان زکازصاتینووی جورغانلر ، هرتورلی پالاص‌لر ، داروژکی‌لر ، کاراواط هم ماتراص‌لر ، آیاق کیوملرندان ریزینووی کالوش هم اچتراخان وتیفلیس چواك‌لری انواع كلاپوش قالفاق هم کاتتاژی‌لر . قزاندان باشقه اچتراخان ماغازینلرمزده چیتك کاوش هم صاتلماقده‌در . قزانده هم اچتراخانڭ مذکور مال‌لرنڭ بهاسنی آرتق صورامایچه بیز زاپروص صاتلماقده‌در هم جمیع مال‌لرنڭ بهاسنی استینه یازلغان مشتریلرمز مال بهاسنی تفتیشلتب آلورغه حق‌لری بار . مشتریلرمزگه ١٩٠٦ نچی سنه اچون دیواری کالیندار هدیه ایدله‌در .

بولغلقلی ناظر– مینم برله یکرمی دورت وکیل . جمعیتلردن ، حزبلردن ، قوم قبیله‌لردن ، شرکتلردن ، جیونلاردن . آلار....
ۋیتته– همه عرضلارینی قبول ایتوگز !
ناظر– اما آلاربك کوب تورلی صوراولار قویالار . برتورلیلری همه‌سی ایچون آفطا‌نومیه صوریلار ؛ ایکنچی تورلیلری همه‌سنی بچاق اوته‌لی اوتکاوب کیسوب بتوروگه صوریلار .
ۋیتته– بولارینه‌ده تگی‌لرینه‌ده ایتگز بولور دیب اما البته آیرم آیرم بوله‌رده ، همه‌سینه وعده بیرگز ، کنیده قوریلاته قایتارب بیرمه‌گز .
خادم– عالیجناب افندم ! سزنی تیلیفونغه چاقرالر .
ۋیتته (آشگسزلانب) ایت : توگسال لازمز
سیکرتار– عالیجناب افندم ! برنیچه تلیغرام ..
ۋیتته– تیز اسکده بولاچاق دیب جواب بیرگز .
ناظر– حریت حقنده سویلیلر ...
ۋیتته– بلام حریت کلام ، حریت وجدانیه ، حریت جمعیت ، حریت شخصیه ، حریت تجارت ، حریت معیشت ، حریت زراعت ... بنه نیندای حریتلر بار ؟ همه‌سنی اشاندرگز . ایتوگز همه‌سی بولور دیب هم آطنه‌سینه برایکی مرتبه حکومت طرفندان اعـلام یازگز . حاضرده بزدن شولغنه کیرا کده . خوش .
(بارسیده کوزلرینی آچوب شاق قاتوب باتتاق تورالار . صوڭره بارسی بر آغـزدان) آڭلادق افندم ! سز معجز دیب چغب کیته‌لر
ۋیتته (چراین صطب تلیغراملرنی قولینه آلا) سویاکسز تل قوتقارور الی ....
و . و .

قزان خبرلری :

قزان غوبیرناتوری رینبوت مسکاوگه شهر باشی (غرادوناچالنیك) تعیین ایدلوب آنـڭ اورنینه پیرم ۋیتس غوبیرناتوری استارژیۋسکی قزانغه غوبیرناتور قویلمش .

بوکون کیچ ساعت ٧ ده احمد بای حسینف یورطنده محله ومدرسه لـردن صایلانغان کشیلرنڭ جیونی بولاچاق .

١١ نچی غنوار چهارشنبـه کون کیچ ٧ ساعتده پچن بازارنڭ بلغار نومره‌سنڭ ملا عبدالله آپانای تدبیرنده جمعیـت بولاچاق . قریه‌لردن کیلب بر امام برله کیررگه ممکـن . آلدان ملا عبدالله‌نـڭ اوزینی کورب وعده آلوب قویارغه تیوشلی .
شهر خلقی ایچون کرو حقی ٥٠ تین

٤ نچی چاست پریستافی آنتونوف هرتورلی اورلانغان نرسه‌لر اسکلادی تابقان . بونرسه‌لر غایت کوب بولغانلقدان حسابن یازغان کاغزلر بر نیچـه طاباق بولمش ؛ نرسه‌لری اورلانغان کشی‌لر هر کون ساعت ١٠ دان ٢ گه قدر ٤ نچی چاستنڭ کانسیلیاریه‌سنڭ نرسه‌لرنی قاراب تانورغه ممکن .

ملتق وغیری نرسه‌لر یانڭ یورتو حقنده لازم بولغان قاعده‌لرگه قارامایچه یانده شوندی نرسه‌لر یورتکان نرسه‌لر اوچون کریستیانین صاۋینوف غوبیرنا‌تورنڭ امری بوینچه ٥ کونگه یابلورغه حکم ایدلـگان .

« وولژسکی ویستنڭ) غزیته‌سی‌نڭ ٤٤ نچی نومروسی توقیف ایتلـگانینی یازغان ایدوك . غنوار ٤ سنده بواش صودیبنی پالاطاده قارالدی . حاکم‌لر توقیف ایتلرگا سببچی بولغان مقاله‌لرده عیب طابمایچه توقیف ایتلگان نسخه‌لرنی قایتاروب بیررگا هم محررنی عیبلی ایتمینچه قالدررغه قرار ایتدیلر .

غنوار ٥ نده کوندز ساعت ٢ ده قابان کولی باشنده زراعة مدرسه‌سنی هم شونڭ یانـنده بولغان فیرمانی پالیتسا هم ژاندارلار چورماب آلوب همه خدمتچیلردن اوقوچیلاردان تنتو یاصادیلار .

قزان اویزدنڭ شدتلی محافظه اوچون ملطق‌لار ریۋلۋیرلار بلان قورالاندرلغان ٨٠ پالیسیسکی استراژنیك یبارولەچکلر .

پنجشنبه کون شهرمزده‌کی صایلاو کامیسیه‌لرینڭ رئیس‌لـری جمعیتنده غصودارستوینی دوماغه وکیللر صایلاو حقنده بولغان بعض شکلرڭ مسئله‌لر قارالدی .
بومسئله‌لرنڭ ایڭ اهمیتلی مسئله‌لرندن شول بولدی ، کم‌نی « اوزینه مخصوص فاتیر آلوب توروچی » صانارغه کیراك ، ١١ نچی دیکابر زاکونی بوینچه اوشبو آدملرگه صایلاو حقی ویرلـگان کبی بعض بر یا ایکی بوله آلوب تورغان کشی‌لرگه صایلاو حقی ویرولورگه یوق مو ؟
کامیسیـه رئیسلری ؛ بعضـی لری بوزا کون بوینچه بوله‌لرگنه آلوب تورغان آدملرده صایلاوغه کرورگه تیوش‌دیلر ؛ بعضیلر زاکوننی بولای ایتوب تیکشروگه رضا بولماینچه بـو خصوصده اعتراضلر قلدیلر . آخرسنده اوشبو اشکه قرار ویرلدی : اگر بر آدم اوزینه مخصوص براورون آلوب تورغانینه (پالیتسیه‌دن یاکه غیر اداره خانه‌دان) شهادت نامه آلوب کیلسه ، اول آدمنی صایلاوچیلر صانینه کروتورگه ، (لـکن بوقرارنی براوگاده لازم قلمسقه) . صوڭره ، بعض چیتنلك‌لر حقنڭ سویلادیلر ، مثلا کشینڭ یاشون درسلاب بولماوی وباشقه شونارغه اوخشاولی نرسه‌لر ایدی ؛ بوخصوصده بواشنی صایلاو کامیسیه‌لرینه طابشرورغه هم بعض بوخصوصده درستلرگه ممکن بولغانلرینی صایلاو خبرلرون یازغانڭ معلوم قلوب قالدررغه قرار ویرلدی .
الحاصل ، صایلاو مجمعلرون یاصاغانڭ « هرتورلی خطالار » بولوون بوجمعیت اقرار قلدی .

پوچته‌دن :

پیرمه شهرنده مسلمان پریکازچکلری اتفاقا بر جمعیت ترتیب ایتماکچی بولوب . مدرسه‌گه جییلدقلرنده بایلر بیك سوگب پالیتیچسکی اش بزگه کیراکمی دیوب تاراتوب یبارمشلر . پریکازچکلرنی بواشکه سوق ایتـکان نرسه‌ده آنده جمعیت خیریۀ اسلامیه‌نڭ اشلـکسز بولوی ایمش . لـکن پریکازچکلر بواشنی چغارورغه اجتهاد ایته‌چکلرینی محلندن خبر ویرلور .

*

أجی قریه‌سینڭ اماملری مجلسلرده بوش سوزلرگنه سویلاب مسجدلـرده خلقغه فائده‌لی وعظلر سویلمدکلرنـدن شکایت ایتوب یازالار .
بو همه‌یرده‌شولایراقدر ایندی . ق . م .

٢ نچی غنوارده اوینالغان

١ نچی زایوم ویغرشلاری

سيريا (نومرو)	بيليت	صوم	سيريا (نومرو)	بيليت
١٤٨١٩	١	٢٠٠٠٠٠	٦٤٤٢	١٦
٩٢٢٢	١٠	٧٥٠٠٠	١٧٥٣٣	٢٠
٤٨٧٥	٣٢	٤٠٠٠٠	١٨٠٢٥	١٠
١١٥٤٨	٤٥	٢٥٠٠٠	١٣٩٥٨	١٠
٨٨٧١	١١	١٠٠٠٠	٤٤٠٢	٨
١١٥١٩	١٢	١٠٠٠٠	١٦٨٥٦	٣٣
٢٣٩	٢٩	١٠٠٠٠	٤٥٩٨	٢٤
١٥٩٥١	٤٩	٨٠٠٠	٨٥١٥	٣٩
٧١١٦	٦	٨٠٠٠	٥٠٦٨	٣٩
١٧٦٤٥	٣٣	٨٠٠٠	٨٥٦٧	١٤
١٥١٧٤	٢٤	٨٠٠٠	١٥٧٤	٣٥
٤٩١٠	٢٩	٨٠٠٠	١٧٧٤٨	٤٦
١١٠٠٢	٢٢	٥٠٠٠	١٠٢٤	٢١
١٨٣٦٠	١٤	٥٠٠٠	١٤٩٩١	٦
٨٣٢٢	١٣	٥٠٠٠	٧٩٢٩	٢٩
١٧٣٢١	٢١	٥٠٠٠	٧٤٢٠	٥٠
٨٢٥٩	٤٧	٥٠٠٠	٣٢٤١	٤٧
٨٦٥٠	٣٦	٥٠٠٠	١٦٦٩٠	٢٧
١٧٥٢٢	١٧	٥٠٠٠	١٥٣٧١	٣٠
١٩٠٧٣	٢١	٥٠٠٠		

همه‌سینه بر ر[illegible] صوم

ناشر ومحرری : سیدگرای آلـکین

مطبعۀ کریمیۀ قزانده

مطبعه‌مزده اوز مصارفمز ایلان طبع ایدلمکده‌در :
جامع الرموز مع غواص البحرین جلد ثانی فورمه‌سی گوزل کاغدی یخشی وآچق حرف ایلان ایکی آی ظرفنده میدان انتشارغه قویله‌چقدر .
الهدایه مع الکفایه هم باصله باشلادی کذا اهتمام ایلان طبع ایتدرمکده‌مز مشتری‌لرمزدن اوتنه‌مز خاطردن چقارمیوب مراجعت ایتولرنی .

پرولومنی اورامده کالینین یورتنده
محمد عارف احمد یار اوغلی بختییف کیتندن
١٩٠٦ نچی یل ١٠ نچی غنواردان
دیشاوای باشلانا صاتلاچاق آصطاتکه آرزان بها ایلان جون ماتیریه‌لار سیتصه‌لار موطنی تکان‌لار بومازی‌لار تره‌زه فرده‌لك کیسیه‌لر تیك‌لر ینه کوب اسکیتکه ایلان صاتلاچاق قشغی نوسه‌لر زور شال‌لر پوخاوای بیلاگان شال‌لر هم راضنی فوفایکه‌لار پوخاوای هم جون ایبق‌لار ینه کرۋاوالار آگرامانت‌لار لینتلر شیتیه‌لار راضنی هم پارفیومیرنی طاوارلار صابن‌ایسلی‌مای مم راضنی غیری نوسه‌لر دیشاوای‌غه قویلغان نرسه‌لرنڭ بهالاری هر نرسه‌نڭ اوستنه یازلغان بهاسون صاتولاشماینچه آرزان بها ایلان صاتله‌چاق

کوله‌سگز کیلسه صوراتگز !

خاتوندن قاچوب اوزی تلاب صوغشقه کیتامن دیو ، شهردن شهرگه آداشوب یورگان سوداگر باطرعلی آغاینڭ هم صوغشده راتین بولغان تاتار صالداتینڭ باشندان کیچکان حاللرنی بیـان قیلوب ، چن قزان تللده یازلمش بیك قزقلی « یاپون صوغشی » اسمنده حکایه باصلدی . رسملی هم بیتلی . صوغش‌دن قایتقان صالداتلر آلوب اوقسه‌لر ، شاداولورلر . برسی ٢٠ تین ، اونسی صوم ٥٠ تین گه پوچته ایله یبرلور . صاتوچیلرغه آرزان . برصومغه‌چه مارکه‌د ، قبول . آدرس:
Г. Оренбургъ, М.-Шакиру Мухаметову. домъ Кокушкиной.

١٩٠٦ نچی یلنڭ ١٠ نچی غنواردان قزانده کونده‌لك سیاسی ، عمومی وادبی ”Обновленie„ (یگارو) اسمنده غزیته چعاچق

شهرگه : ١ یلغه	اداره‌دن آلورغه ٥ صوم	ایلتورگه ٦ صوم
یارتی یلغه	» » ٢ » ٥٠ تین	» » ٣ صوم
٣ آیغه	» » ١ » ٢٥	» » ١ » ٥٠ تین
١ آیغه	» » » ٤٥	» » » ٥٠ تین
چیت‌یرگه : ١ یلغه	» » ٧ صوم –	
یارتی یلغه	» » ٣ » ٥٠ تین	
٣ آیغه	» » ١ » ٧٠ »	
١ آیغه	» » » ٦٠ »	

بر یلغه هم‌یارتی یلغه آلوچیلرغه بولوب (رازصروچکا برلن) تولارگـه ممکن ؛ شهر کشی‌لرینه هـر آیغـه ٥٠ تین چیت یر کشیلرینه ٦٠ تین تولاو شرطی برلن .
مشتریلر قبول قلنه‌در : قزانده ۋاسکریینسکی اورامـده « فرانسیه » نومرنده غزیته‌مز «آبناۋلینیه» نڭ اداره‌خانه‌سنده ، شولوق اورامده بریونا کیبتنده ، دوبروون کیبتنده ، پرالومنی اورامده بیرژا یورتنده ، هم بولاق بوینده پیروف مطبعه‌سنده . غزیته‌مزده توبنده‌گی کشیلر یازاچاقلر : پرافیسور آلیکساندروف ، ع . احروف . آ . باغورودسکی . آ . باراطینسکی ، ن . بوخالوف ، پرافیسور ۋارنیقـی ، ك . ۋارونسوف ، پرافیسورلار : کروزدیف ، کاپوستین ، ن . کاتانوف ، قارصاقوف ، ب ، کروتوف ؛ ۋ . مارقوۋنیکوف ، ن . میلنیکوف ، پرافیسور ، ۋ . نیبالیوبف ، ن . نیکولسکی ، آ . آستریاکوف ، پیتروفسکی ، پراۋاسلاۋنی ، پرافیسور پراکسین ، ا . م . پیتایف ، پرافیسور رازوموفسکی ، پرافیسور صاروکین ، پرافیسور اسمیرنوف ، و . حارلامپوۋیچ ، پرافیسور شیستاکوف ، شیرباکوف ، هم باشقه‌لار .
ناشر ومحرری م . ا . لاپاتکین .

کتابلر .

١٦) (دروس شفاهیه) مدرسه‌لرده ورشدی مکتبلرده عربچه اوقومغه باشلامش برنچی صنف شاکردلری اوچون تألیف قیلنمش لغات ومکالمۀ عربیه کتابیدر . عرب لسانینی عملی وشفاهی طریق ایله تعلیم قیلمق اوچون موافق رەوشده ، عربی لغتلر ، جمله ومکالمه‌لر منتظم وتدریجی برسیستم اوزرنڭ (٧٥) درسلك ایتوب ترتیب ایدلمشدر . بوکتاب ایله هربرهوسلی واجتهادلی کشی ، معلمدن باشقه اوزندن اوزی عربچه سویله‌شورگه وعربی کتابلرنی مطالعه قیلورغه اویره‌نمك ممکندر . هر درسی بر تیین اوله‌رق مجموعینڭ بهاسی (٧٥) تییندر ٣٠ درسلك برنچی جزئی (٣٠) تییندر . اوشبو کتابلر قازانده وباشقه شهرلرده مشهور اسلام کتابچیلرنده صاتلمقده‌درلر

اوقوڭز ! ! !
حاتونلرغه مخصوص .
یت‌نی ماتورلی : چچکدن قالغان شادرالارنی ، جیبرچقلارنی ؛ تیمرارلرنی ، قزل طابلارنی پاراوای آپپارات برلان بتوره‌در . کوندز ١ دان ٦ غه‌چه
ایوگه یوررگه ممکن

بیتڭ بولغان جیبرچقلار ، تیمـراولرنی ، سیبکللرنی ، چچکدن قالغان شادرالارنی ، قزل‌تابلارنی پاراوای آپپارات برله بتره‌درهم صلاویاسالادر . بیك آورسرخاولاردان مینکا یوروب ترلوچیلر بولدی . سرخاولارنی قبول ایته من مسلمانلرنی ساعت ١ دان ٤ گه قدر .
اونیـۋیرسیتیت قارشوسنده کاشیرین یورطنده
ماسساژیستقا فریدمان

ساعتچی
عبدالحلیم احمرف
مغازیننڭ
قزنڭ پچان بازارنڭ
هر توری ساعت
صاتوله هم توزا–
تله‌در .

مطبعۀ کریمیه قزانده ١٩٠٦ سنه